

คุยกับมหาเศรษฐีอันดับหนึ่งของโลก

แปลและเรียบเรียงจาก Fwd mail ของคุณ hcc
โดย วิไล ตระกูลสิน

ดิฉันโชคดีที่ได้เข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท เบิร์กไชร์ แฮธเวย์ ประจำปี 2008 ที่เมืองโอมาฮา รัฐเนบราสกา (เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2008 - ผู้แปล) นับเป็นประสบการณ์ดีเยี่ยมที่ได้รับฟังและเรียนรู้จากสุดยอดนักลงทุน-วอเร็น บัฟเฟตต์โดยตรง และทั้งหมดที่ดิฉันบอกได้คือเขานับเป็นเทพแห่งโลกการเงินที่โดดเด่นที่สุด แม้จะเป็นคนที่รวยที่สุดและได้รับความนับถือมากที่สุด แต่เขากลับแสดงออกถึงความอ่อนน้อมถ่อมตนและใจเย็นอย่างประหลาด ดิฉันพยายามจดบันทึกและอยากจะแบ่งปันคำถามและคำตอบที่ดีที่สุดบางส่วนที่เกิดขึ้นในระหว่างการประชุม จากที่เคยอ่านเรื่องของเขามาแล้ว เขามาชหลายปีแล้ว ดิฉันคิดว่ามันสมเหตุสมผลที่จะเชื่อได้ว่า ชายผู้นี้เป็นอย่างที่เห็นจริงๆ พุดจาตรงไปตรงมา ไม่ดื่มของมึนเมา ซื่อสัตย์อย่างยิ่ง ทำงานหนักมากจริงๆ และยึดหลักการลงทุนและการบริหารจัดการอย่างเหนียวแน่น ทั้งในภาวะเฟื่องฟูและตกต่ำ ซึ่งทำให้เขาเป็นสิ่งแปลกประหลาดในธรรมชาติ เพราะเป็นมนุษย์ที่เหนือกว่าแนวโน้มปกติ ราวกับดาวหางที่พุ่งผ่านท้องฟ้า 75 ปีครึ่ง

คำถามที่ผู้ถือหุ้นระดมถามเขาอย่างต่อเนื่อง 7 ชั่วโมง มีตั้งแต่เรื่อง การเงิน เรื่องชีวิต ศาสนา อาชีพ การเมือง กีฬา และอื่นๆ อีกมากมาย และเขาก็ตอบคำถามทั้งหมดด้วยความมั่นใจและเยือกเย็นแบบเซ็น

แม้คุณอาจจะไม่สนใจเรื่องการลงทุนหรือการเงินเลยก็ตาม แต่ดิฉันขอยืนยันว่าคุณควรอ่านต่อไป

=====

การจะเป็นนักลงทุนที่ประสบความสำเร็จต้องมีคุณสมบัติอย่างไร? ต้องเก่ง หรือฉลาด?

ไม่ใช่ทั้งคู่ ความสำเร็จในการลงทุนไม่เกี่ยวอะไรกับระดับไอคิว ถ้าคุณมีสติปัญญาในระดับปกติ สิ่งที่คุณต้องการคือการควบคุมความอยากของตนเองที่จะทำให้คนอื่นได้รับความเดือดร้อนจากการลงทุน

เมื่อไหร่ที่คุณตัดสินใจว่าจะลงทุนในบริษัทหนึ่งๆ?

สิ่งที่ดีที่สุดที่เกิดขึ้นกับเราคือ เมื่อบริษัทที่ยิ่งใหญ่เกิดปัญหาชั่วคราว เราต้องการซื้อบริษัทในขณะที่บริษัทกำลังถูกผ่าตัด (บัฟเฟตต์ซื้อหุ้นโค้ก ขณะที่โค้กมีปัญหานักที่สุดหลังจากเริ่มแนะนำโค้กสใหม่ เขาซื้อหุ้น American Express ขณะที่บริษัทกำลังขาดทุนในช่วงต้นยุค 60)

คุณพิจารณาจากอะไรเวลาที่มีคนเอาบริษัทมาขายคุณ?

ผมไม่พิจารณาจากเอกสารแนะนำตัวตามปกติ เช่น ปริญญา MBA ชื่อสถาบันตั้ง (ฮาร์วาร์ด วาร์ดัน) หรือ จำนวนเงินสดสำรอง หรือ มูลค่าหุ้นตามราคาตลาด (market cap) ของบริษัท สิ่งที่ผมมองหาคือ **ความกระตือรือร้นที่เปล่งประกายจากดวงตาของพวกเขา ผมคิดว่านั้นคือกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ** คนที่หิวมักทำงานได้ดีเสมอ ผมชอบมากกว่าถ้าคนที่ขายบริษัทแล้วยังอยากอยู่ต่อและทำงานเพื่อบริษัท เป็นคนที่รอไม่ไหวที่จะลุกจากเตียงเพื่อไปทำงาน **ความกระตือรือร้นคือทุกอย่าง ไม่มีอะไรมาแทนที่ความสนใจโดยธรรมชาติได้**

คุณบัฟเฟต คุณบอกเราว่า เบิร์กไชร์ แฮธาเวย์ มีเงินสด 45,000 ล้านดอลลาร์ ทำไมคุณไม่เอาไปลงทุน?

จนถึงสองสามปีที่ผ่านมา ผมมีไอเดียมากกว่าเงิน แต่ตอนนี้ผมมีเงินมากกว่าไอเดีย

คุณวางแผนจะเกษียณเมื่อไหร่?

ผมรักงานของผม รักมากจนแทบจะเดินแทปไปทำงาน คุณนาย B ผู้ก่อตั้งบริษัท Nebraska Furniture Mark ทำงานจนอายุ 104 ปี เธอตายหลังจากเกษียณได้ 6 เดือน นั้นเป็นบทเรียนสำหรับผู้จัดการของผมทุกคนคือ อย่าเกษียณ! ส่วนตัวผมว่าจะทำงานต่อไปสัก 6-7 ปีหลังจากตายไปแล้ว นั้นอาจเป็นความหมายที่แท้จริงเมื่อพูดว่า "คิดนอกกรอบ"!!

ทำไมตลาดหุ้นจึงล่ม?

เพราะธรรมชาติของมนุษย์ที่โลกและรู้สึกไม่มั่นคง ทศวรรษ 1970 เป็นช่วงเวลาที่เหลือเชื่อ โลกยังไม่ทันจะวินาศ แต่ธุรกิจกำลังถูกทอดทิ้ง ธรรมชาติของมนุษย์ไม่เปลี่ยนแปลงไปเลย ผู้คนจะมีอารมณ์แปรปรวนเสมอ เมื่อเวลาผ่านไป พวกเขาจะเสนอสิ่งที่มีมูลค่าสูงให้กับคุณ

อะไรคือสิ่งที่สอนกันผิดๆ ในโรงเรียนธุรกิจและโลกธุรกิจ?

ผมชอบคำถามปลายเปิดแบบนี้ ผมคิดว่าโรงเรียนธุรกิจควรเลิกสอนนักศึกษาแต่เรื่องการทำกำไรและการทำกำไรเพียงอย่างเดียว เพราะมันทำให้นักศึกษามองด้านเดียวว่าการขาดทุนคือคำสาป ในชีวิตจริง ในโลกธุรกิจ ความล้มเหลวและการขาดทุนเป็นเรื่องที่หนีไม่พ้น ตลาดหุ้นที่ไม่มีการขาดทุน ก็เหมือนคริสตศาสนาที่ไม่มีนรก ผมคิดว่าโรงเรียนธุรกิจควรสอนนักศึกษาว่าจะซื้อธุรกิจอย่างไร จะประเมินคุณค่าธุรกิจอย่างไร ไม่ใช่เพียงแต่จะตีราคาธุรกิจ เพราะราคาคือสิ่งที่คุณจ่าย แต่คุณค่าคือสิ่งที่คุณได้รับ

คุณยังเกลียดหุ้นเทคโนโลยีอยู่ไหม?

สำหรับบริษัทโค้ก ผมสามารถหาตัวเลขที่สมเหตุสมผลว่าผมจะได้รับเงินสักเท่าไรในอนาคต แต่สำหรับบริษัทอินเทอร์เน็ต 10 อันดับแรก จะทำเงินเท่าไรใน 25 ปีข้างหน้า ถ้าคุณบอกว่าไม่รู้ นั้นแสดงว่าคุณไม่รู้ว่ามันมีมูลค่าสักเท่าไร และคุณกำลังเก็งกำไร ไม่ใช่ลงทุน ผมรู้แต่เพียงว่า ผมไม่รู้ และถ้าผมไม่รู้ ผมก็ไม่ลงทุน

จะคิดถึงการลงทุนอย่างไร?

ข้อแนะนำแรกสุดเกี่ยวกับการลงทุน เขียนโดยฮิสปเมื่อ 600 ปีก่อนคริสตกาล เขาพูดว่า 'นกตัวเดียวในมือ ดีกว่า นกสองตัวในพุ่มไม้' ฮิสปลืมหุ้ไปว่า เมื่อไหร่คุณจะได้นกสองตัวในพุ่มไม้ และได้มาในอัตราดอกเบี้ยเท่าไร การลงทุนเป็นเพียงการคิดให้ออกว่า คุณจะจ่ายเงินเท่าไร (นกในมือ) เปรียบเทียบกับ จำนวนนกในพุ่มไม้ และเวลาที่你会ได้มันมา

คุณรู้สึกอย่างไรหลังจากที่ได้บริจาคเงิน สี่หมื่นล้านเหรียญ ให้แก่มูลนิธิบิลและเมลินดา เกตส์? คุณคือฮีโร่ของเรา!

ผมไม่รู้สึกอะไรเลย ผมไม่ได้เสียสละอะไรในชีวิต ผมมีชีวิตที่ดีแล้ว ผมบริจาคหลังจากอายุได้ 75 ปี ผมคิดว่าผมชื่นชมคนที่สละเวลาของพวกเขา แบ่งปันอาหารและที่พักพิง เป็นคนที่ถือเป็นแบบอย่าง ไม่ใช่ผม นอกจากนี้เงินคืออะไรถ้าไม่มีชีวิต?

คุณคิดว่าการบริจาคมีข้อเสียอะไร?

ผมไม่เคยบริจาคให้โบสถ์หรือองค์กรประเภทเดียวกันแม้แต่สตางค์แดงเดียว ผมต้องเชื่อในสิ่งนั้นก่อนที่ผมจะลงมือทำ ผมเฝ้ามองมูลนิธิบิลและเมลินดา เกตส์มาหลายปีและผมมั่นใจว่าเขาจะใช้ประโยชน์จากเงินนั้นได้อย่างยอดเยี่ยม ผมเชื่อในเรื่อง Outsourcing คนอื่นเชื่อผมเรื่องการลงทุน และยอมมอบเงินที่หามาได้ด้วยความยากลำบากให้ผมนำไปลงทุน ผมเชื่อในบิล เกตส์ เขาเป็นผู้บริจาคที่ดีกว่าผม

ทำไมคุณนั่งทำงานที่โอมฮาซา ไม่ไปทำงานที่วอลสตรีท ในนิวยอร์ก

วอลสตรีทคือที่เดียวในโลกที่คนนั่งรถโรลส์ลอย ขอคำแนะนำจากคนที่ใช้ระบบขนส่งมวลชน

ดูเหมือนคุณอ่านหนังสือเยอะมาก ช่วยบอกพวกเราว่ามันเริ่มต้นอย่างไร ?

พ่อผมเป็นนักค้าหุ้น บ้านเราจึงมีหนังสือเกี่ยวกับการเงินในห้องสมุด พ่อแนะนำให้ผมอ่านพวกหนังสือคลาสสิก และผมก็อ่านอย่างจริงจัง ผมโชคดีที่พ่อไม่ใช่แฟนหนังสือเพลย์บอย! การอ่านเป็นนิสัยที่ดีที่สุดที่คุณมีได้ คุณอาจจะเรียนจากครู หรือมีพี่เลี้ยงก็ได้ แต่มันมีข้อจำกัดหลายอย่าง พวกเขาอาจจะพูดเร็ว พูดช้า พวกเขาอาจจะพูดเหมือนมืออาชีพ หรือไม่ก็เป็นหนังสือสารที่แย่มาก แต่หนังสือเป็นอีกเรื่องหนึ่งเลย ผมรักการอ่าน! ความมั่งคั่งของการอ่านและการเรียนรู้ก็คือ ยิ่งคุณเรียนรู้มากเท่าไร คุณก็ยิ่งอยากจะเรียนรู้มากขึ้นไปอีก.

คนที่มาทำงานกับ เบิร์กไชร์ แฮธเวย์ แทนไม่มีใครออกเลย ทำไมคุณจึงเข้ากันได้ดีกับผู้บริหารทั้งหมดของคุณ?

ผมพยายามหาคนที่มีความรู้ ผมพูดเสมอว่า จงจ้างคนในองค์กรที่ดีกว่าตัวคุณ ถ้าคุณทำอย่างนั้น คุณจะสร้างบริษัทที่ใหญ่ ถ้าคุณได้คนที่แย่กว่าคุณ คุณจะสร้างบริษัทแคระ และอย่าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเอง! จงมอบหมายงานและมองออกไปนอกหน้าต่าง แล้วผลลัพธ์ก็จะมาถึง นั่นคือวิธีสร้างองค์กร มันเกิดขึ้นเมื่อคุณส่งเสริมผู้อื่น เชื่อในผู้อื่นเท่านั้น ผมเป็นนักลงทุน ผมรู้สึกมั่นใจในด้านนั้นมาก แต่ผมไม่รู้เลยว่าผลผลิตโคคาโคลาอย่างไร หรือ จะแจกจ่ายบัตรเครดิตอย่างไร (บัฟเฟตเป็นเจ้าของโคคาโคลา 8% และ American Express 13 %) ผมเข้าใจในภูมิปัญญาของคำพังเพยที่ว่าคุณไม่อาจทำให้ทุกคนพอใจได้ตลอดเวลา แนนอน คุณจะพบเสมอว่ามีลักษณะบางอย่างที่คุณไม่ชอบในผู้คนรอบตัวคุณ แต่ถ้าคุณสังเกตให้ดี ความรักในงานจะประสานพวกคุณเข้าด้วยกัน ไม่มีประโยชน์ที่จะไปหมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่ไม่ดีในตัวบุคคล ซึ่งคุณควรจะเคารพ

ผมเป็นนักธุรกิจเล็กๆ จากเมืองดัลลัส เท็กซัส ผมต้องทำอะไรจึงจะประสบความสำเร็จ?

คุณต้องอดทน การบรรลุเป้าหมายทางการเงินและความใฝ่ฝันไม่อาจเกิดขึ้นชั่วข้ามคืน แม้ว่าเราอยากจะทำบรรลุเป้าหมายภายในเวลาไม่กี่ปีมากเพียงใดก็ตาม นี่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายทางการเงินไม่ใช่ภารกิจที่ทำเสร็จในครั้งเดียว คุณจำเป็นต้องเพิ่มแผนการใหม่ๆ ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันของชีวิต เราต่างชื่นชมความสามารถของนักสเกตน้ำแข็งในกีฬาโอลิมปิก นักกอล์ฟมืออาชีพ นักเปียโนในคอนเสิร์ต แต่เราลืมไปว่า ความเชี่ยวชาญของพวกเขาไม่ได้เกิดขึ้นชั่วข้ามคืน พวกเขาต้องฝึกฝนวันละหลายชั่วโมงเป็นแรมปีเพื่อบรรลุถึงความฝัน ความสำเร็จคือการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยความกระหายใฝ่รู้ตลอดชีวิต

ผมว่ามันเยี่ยมมาก ที่คุณประสบความสำเร็จอย่างงดงามในการลงทุน คุณทำได้อย่างไร?

กฎของผมคือ จงกลัวเวลาที่คนอื่นโลก และจงโลกเวลาที่คนอื่นกลัว นอกจากนี้ ผมเรียกการลงทุนว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก เพราะคุณไม่ต้องเหวี่ยงไม้(เบสบอล) คุณยืนอยู่ในตำแหน่งคนตีลูก คนขว้างลูก ขว้าง General Motors มาที่ 47! ขว้าง U.S. Steel มาที่ 39! แล้วก็ไม่มีใครร้องบอกคุณให้ตีลูก ไม่มีการลงโทษ ยกเว้น การเสียโอกาส ทั้งวันคุณรอลูกขว้างที่คุณชอบ และเมื่อคนรับลูกกลับ คุณก็ก้าวเข้ามาและตีลูก จงใจเย็นไว้และอดทน คุณเกี่ยวข้องกับคนไร้เหตุผลจำนวนมากในตลาด มันคล้ายกับบอนคาสิโนขนาดใหญ่ และทุกๆ คนกำลังเมา ถ้าคุณดื่มแต่โค้ก คุณน่าจะ โอเค ตอนแรกฝูงชนก็เมาไปกับการมองโลกในแง่ดี และซื้อทุกอย่างที่ขวางหน้า ต่อมาก็เมา

กับการมองโลกในแง่ร้าย ซื่อทองแท้และคาดว่าจะเป็นวิกฤติเศรษฐกิจโลกอีกครั้งหนึ่ง คนส่วนใหญ่จะสนใจเล่นหุ้นเมื่อทุกๆ คนสนใจ แต่เวลาที่ควรสนใจคือเมื่อไม่มีใครสนใจ คุณไม่มีทางซื้อหุ้นยอดนิยมและทำกำไรได้ดีด้วย

คุณบัฟเฟต คุณเห็นเศรษฐกิจพังหลายและถดถอยมาหลายครั้ง คุณเผชิญกับเศรษฐกิจถดถอยและการพังทลายของตลาดหุ้นอย่างไร?

ถ้าประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาคือทุกอย่างในเกมส์ คนรวยที่สุดคงเป็นเบอร์รณาร์กษัห้องสมุด สถานการณ์แต่ละครั้งแตกต่างกัน แต่จำไว้เสมอว่า ช่วงเวลาที่ยากลำบากย่อมผ่านไป แต่คนที่ทนลำบากได้ย่อมคงอยู่

อะไรเป็นคำแนะนำสำคัญที่สุดที่คุณจะให้แก่นักลงทุนรุ่นเยาว์อย่างผม?

ลองคิดว่ามีคนให้รถคุณมาคันหนึ่งและบอกว่า เป็นรถคันเดียวที่คุณจะได้รับตลอดชีวิต ดังนั้นคุณต้องมั่นใจว่ารถของคุณจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี หยอดน้ำมัน และเอาใจใส่ในรายละเอียดอย่างสม่ำเสมอ คุณต้องมั่นใจว่ามันจะไม่ขึ้นสนิม และคุณจะไม่จอดในโรงรถ คิดถึงตัวคุณเองว่าคือรถคันนั้น คุณมีร่างกายเพียงร่างกายเดียว จิตใจเดียว และวิญญาณเดียว จงดูแลให้ดี ลงทุนในตัวเอง - นั่นคือคำแนะนำของผม

คุณรู้จักผู้บริหารการเงินหลายคนเป็นส่วนตัว ซึ่งอยู่เบื้องหลังความปั่นป่วนของโลกการเงินในขณะนี้ นำประหลาดใจว่าแม้หลังจากการขาดทุนอย่างทำลายสถิติ ผู้บริหารเหล่านี้ยังได้รับเงินเดือนและโบนัสสูงมหาศาล และประกาศอย่างหยิ่งยโสว่าพวกเขาสมควรได้รับ ทำไมคุณจึงไม่แนะนำพวกเขา ไม่ให้ตัดสินใจเช่นนั้น และคุณมีความเห็นอย่างไรกับข้ออ้างเรื่องค่าตอบแทนของพวกเขา

ผมชอบแบ่งปันความคิดเห็นของผม แต่ไม่ชอบเอาความเห็นผมไปยึดเยียดให้คนอื่น มันไม่มีเหตุผลและเสียเวลา ถ้าใครตัดสินใจแล้วว่ารู้ทุกอย่างที่ต้องรู้แล้ว ก็ไม่มีใครช่วยเขาได้ วิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้และประสบความสำเร็จคือรู้ว่าเราไม่รู้อะไรเลย มีจักรวาลทั้งจักรวาลอยู่ข้างนอกนั้น และยังมีพวกเราบางคนคิดว่าเราสามารถรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ ในโลกของการลงทุน มีคนจำนวนหนึ่งหลังจากทำเงินได้บ้างมักจะจินตนาการไปว่าตนเองยิ่งใหญ่และไม่มีทางพ่ายแพ้ นี่เป็นสิ่งเลวร้ายที่สุดที่อาจเกิดขึ้นได้กับนักลงทุน เพราะมันย่อมหยาบความว่านักลงทุนจะจบลงด้วยการเสี่ยงที่ไม่จำเป็นและสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง ความเย่อหยิ่ง อวดดี และความมั่นใจเกินไปเป็นอันตรายร้ายแรง โดยส่วนตัวผมรู้สึกไม่สบายใจกับการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินไป เพราะ ผมมักคิดแบบนักลงทุน กระบวนการคิดของผมไม่เห็นคุณค่าของรถหรูหรือเสื้อผ้าดีไซเนอร์ การคิดแบบนักลงทุนเสมอเป็นสิ่งสำคัญมากที่นำมาซึ่งวินัยและการรวมศูนย์ความสนใจก่อนอ่านงบดุลและลงทุน คุณต้องมั่นใจว่ามุมมองและกรอบแนวคิดของคุณเป็นแบบนักลงทุน อพยายามให้อวดดี ความเย่อหยิ่ง และความมั่นใจมากเกินไปมาครอบงำตัวคุณ-ไม่ว่าคุณอยู่ในฐานะนักลงทุนหรือมนุษย์คนหนึ่ง คุณจะไม่มีวันเข้าถึงสันติภายใน トラบใดที่คุณไม่สามารถมองคนรอบข้างด้วยความรัก ความเข้าใจ และ ความเห็นอกเห็นใจ ไม่ว่าคนๆ นั้นจะเป็นใครก็ตาม เขาทุกคนสามารถสอนบางสิ่งบางอย่างที่คุณยังไม่รู้ ผมเองได้เรียนรู้มากมายจากผู้คนรอบข้าง และผมคงไม่มีทางเรียนรู้สิ่งดีๆ เหล่านี้ถ้าผมไม่ได้พูดคุยกับเขาด้วยรอยยิ้ม เซอร์ไอแซคนิวตัน เคยกล่าวไว้ว่า - ถ้าฉันจะมองเห็นได้ไกลกว่าผู้อื่น ก็เพราะฉันยืนอยู่บนไหล่ของยักษ์

เป็นการสนทนา 7 ชั่วโมงและดิฉันสามารถจับคำถาม-คำตอบที่ดีที่สุดมาได้เพียงบางส่วน เมื่อผู้ถือหุ้น 37,000 คนที่รู้สึกทึ่ง ประหลาดใจ และปลื้มปิติ เดินออกจากสนามกีฬาหลังจากการประชุม ฉันพบว่าตนเองหวนนึกถึงคำพูดหนึ่งที่ชอบมากนั่นคือ

"คนเราต้องเรียนรู้ว่าไม่สามารถสั่งการอะไรได้ นอกจากสิ่งตนเอง เขาไม่สามารถบังคับใจผู้อื่น แต่สามารถหล่อหลอมและควบคุมเจตนาของตนเอง และสิ่งต่างๆ จะสนองตอบต่อผู้ที่รับใช้ความจริง ผู้คนมองหาคำแนะนำจากผู้ที่ป็นนายของตนเอง"